

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación do centro

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2011-2012 no Centro é:

Tres títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **GRADO EN CONSULTORÍA E XESTIÓN DA INFORMACIÓN**

Tamén se está a impartir:

- **Curso Ponte para o Grao en ADE**
- **Curso Ponte para o Grao en Turismo**

Se es Diplomado/a en Ciencias Empresariais ou Turismo podes obter o teu Grao en Administración e Dirección de Empresas(ADE) ou o Grao en Turismo en un só curso académico.

En canto á oferta de **POSGRAOS** da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MASTER OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN NA EMPRESA.**
- **MASTER OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO.**
- **MASTER OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
004G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
004G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6

004G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
004G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
004G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6
004G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
004G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
004G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Microeconomía				
Materia	Economía: Microeconomía			
Código	004G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Álvarez Díaz, Marcos			
Profesorado	Álvarez Díaz, Marcos Vázquez Mazaira, Rubén			
Correo-e	marcos.alvarez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/marcos.alvarez			
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da microeconomía en particular. Para iso analízase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos no que interveñen. En concreto, ofrecerase ao alumno unha perspectiva dos mercados e dos axentes dende o punto de vista de equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase tamén o papel do estado na formulación da política económica.			

Competencias de titulación	
Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Os diferentes modelos de análise, xestión e control das organizacións, necesarios para interpretar de maneira coherente o deseño dos sistemas de información coa organización funcional da empresa.	A8	
Comunicar dunha maneira clara, sistemática e concisa nun amplo rango de temáticas diferentes e ante distintas audiencias, empregando habilidades de comunicación tanto orais como escritas. (QAA)	A15	B4
Capacidade para adaptarse a situacións novas e a novos coñecementos traballando autonomamente e con espírito de superación.	A3 A9 A16	B1 B2
Coñecementos do seu contexto profesional e ético, dos requirimentos e mecanismos para continuar co desenvolvemento profesional e a aprendizaxe ao longo da vida. (QAA)		B17 B18 B19
Motivación pola calidade e a mellora continua.		B4

Contidos	
Tema	

I.- INTRODUCCIÓN

Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escaseza. Economía. Racionalidade. Eficiencia e equidade. Custo de oportunidade. Análise marxinal. Modelos económicos. Microeconomía e macroeconomía. O mercado. Adam Smith e a man invisible.

Tema 2. Funcionamento dos mercados: elementos básicos de oferta e demanda.

A curva de oferta, a curva de demanda e desprazamentos. Equilibrio e mecanismo do mercado. A elasticidade. Os mercados e a competencia.

II.- A CONDUTA DOS CONSUMIDORES

Tema 3. Os gustos, o orzamento e a elección do consumidor.

As cestas. Os gustos, a curva de indiferenza e a relación marxinal de substitución. A restrición orzamentaria e variacións de prezos e renda. A elección. Da demanda individual á demanda de mercado

III.- A CONDUTA DA EMPRESA

Tema 4. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala.

A función de produción. Produto medio e marxinal. Lei de rendementos marxinais decrecentes. Descrición dos rendementos de escala.

Tema 5. Os custos de produción

Custo económico e custo contable. Custo de oportunidade. Custos irrecuperables. Custos fixos e variables. Da función de produción á curva de custo total. Custo fixo e variable. Custo medio e marxinal. O custo a longo prazo e a elección da combinación de factores que minimizan custos (recta isocusto, isocuantas e relación técnica de substitución, elección).

Tema 6. Maximización de beneficios e a oferta competitiva

Ingreso total e beneficio. Ingreso marxinal, custo marxinal e maximización de beneficios. Maximizan as empresas os beneficios? A curva de custo marxinal e a decisión de oferta da empresa competitiva. A decisión de pechar. A oferta individual e de mercado.

IV. O FUNCIONAMENTO DOS MERCADOS COMPETITIVOS E O BENESTAR

Tema 7. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica.

Oferta e demanda. Equilibrio. Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Intervención pública con controis de prezos (máximos e mínimos) e impostos. Efectos sobre o mecanismo de mercado e sobre o benestar.

V. POR QUÉ NON FUNCIONAN OS MERCADOS

Tema 8. O poder de mercado

Monopolio natural e barreiras á entrada. Decisións de produción e prezos. O ingreso e a maximización dos beneficios. El custo do monopolio en termos de benestar. Oligopolio e competencia monopolística. Efectos sobre o benestar social. A actitude dos poderes públicos ante o exercicio de poder de mercado.

Tema 9. Externalidades, Bens Públicos e Información Asimétrica.

Externalidades e a ineficiencia do mercado. Solucións privadas e políticas públicas. Bens públicos fronte a outros bens. O problema do parasito. A traxedia dos bens comunais. Os dereitos de propiedade. A información asimétrica: selección adversa e risco moral.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	18	40.5
Titoría en grupo	7.5	19.5	27
Sesión maxistral	44	75	119
Probos de tipo test	0	33	33
Probos de resposta curta	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe dos estudantes mediante pequenas probas e exercicios que haberán de entregar.
Titoría en grupo	Nos seminarios en grupos reducidos realizaranse diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polos alumnos nas clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	As clases teóricas impartiranse nas 15 semanas do cuadrimestre. Nas clases teóricas expóranse de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un axeitado seguimento e comprensión das clases é necesario que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Entrega de follas de exercicios e a nota dos pequenos controis que periodicamente se poidan facer.	20
Probas de resposta curta	Exame escrito (ata 8 puntos): Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico dos primeiros temas da materia, e un exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O exame final constará de 2 partes (a primeira corresponderase cos temas 1 a 5 e a segunda cos temas restantes), cada unha das cales valorarase sobre 10. Para poder aprobar a materia será preciso obter como mínimo 3 dos 10 puntos en cada unha das partes. Nese caso, a nota do exame obterase como a media aritmética simple das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Os alumnos que superen o exame parcial (obtendo unha cualificación igual ou superior a un tercio da nota máxima do exame) só terán que examinarse no exame final da parte correspondente aos temas restantes. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

NOTA IMPORTANTE: Como xa se mencionou, a nota final da materia resulta da suma da cualificación obtida na avaliación continua máis a obtida no exame. Con todo, a puntuación do exame só se terá en conta cando en cada unha das partes do mesmo o alumno obteña unha puntuación igual ou superior a un tercio da nota máxima do exame. En caso contrario, a cualificación final será igual á puntuación obtida por avaliación continua. A cualificación dos alumnos que non se presentan ao exame será a cualificación que obteñan por avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a 5 puntos. A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial poderá ter vixencia para as convocatorias para as que da dereito a matrícula de cada curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Blanco J.M. y Aznar, J., **Introducción a la Economía**, Mc Graw Hill, 4ª edición, 2004,
Pindyck, R. y Rubinfeld, D, **Microeconomía**, Prentice Hall, 7ª edición, 2009,
Mankiw, N.G, **Principios de Economía**, Thomson, 4ª edición, 2007,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	O04G020V01102			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Viudez Lomba, Coloma			
Profesorado	Lampon Caride, Jesus Fernando Viudez Lomba, Coloma			
Correo-e	coloma@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grao, prestando atención ás diferentes funcións que a integran e facendo fincapé na súa aplicación ao ámbito empresarial.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección		
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Conseguir que os alumnos comprendan os principais conceptos económicos e vincúlalos ao funcionamento das empresas a nivel interno e externo, de xeito que sexan quen de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fóra das mesmas, seguindo normas escritas e estruturadas e normas non escritas.	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B13
Facilitar a aprendizaxe en competencias específicas da profesión, de xeito que poidan desenvolverse no futuro con coñecemento do posto de traballo, con seguridade, autonomía, orde, responsabilidade e ética, en definitiva, alto valor persoal e profesional.	A1 A6 A12	B1 B2 B4 B5 B9 B13 B15

Promover a capacidade do alumno para aplicar coñecementos adquiridos na consulta de bibliografía e fontes de información diversa, para a reflexión e a defensa de argumentos, resolución de problemas e análises diversas sobre economía da empresa.	A6 A12 A15	B1 B2 B5 B8 B13
Capacitar ao alumno para comunicar as súas ideas de forma obxectiva, sintética e comprensible para outros, con claridade, evitando as barreiras da comunicación e potenciando o traballo en equipo.		B1 B2 B5 B8 B13 B14

Contidos

Tema

CAPÍTULO 1: PENSAMIENTO ADMINISTRATIVO: ESCUELAS Y ENFOQUES RELEVANTES

CAPÍTULO 2: ESTRUCTURA Y DINÁMICA DEL ENTORNO

CAPÍTULO 3: LA ORGANIZACIÓN COMO SISTEMA ABIERTO Y RESPONSABLE

CAPÍTULO 4: TOMA DE DECISIONES Y PLANIFICACIÓN

CAPÍTULO 5: ORGANIZACIÓN

CAPÍTULO 6: LIDERAZGO, CULTURA E INFLUENCIA EN EL CONTEXTO GLOBAL

CAPÍTULO 7: CONTROL Y SEGUIMIENTO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Estudo de casos/análises de situacións	20	55	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballo por parte do alumno tanto de xeito individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

La descripción de esta guía esta pensada para la modalidad presencial. La nota obtenida por el alumno en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que da derecho la matrícula de cada curso académico.

*La concreción de las actividades dependerá en gran medida del número de alumnos, medios para trabajar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

Amaru, Antonio César, **Fundamentos de administración**, Pearson Educación México, 2009,

Bateman, T. y Snell, S., **Administración: Una ventaja competitiva**, McGraw-Hill, 2001,
Chiavenato, Idalberto, **Administración**, 3ª ed. McGraw-Hill, 2001,
Díez de Castro, José, **Administración de empresas. Dirigir en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2002,
Díez de Castro, Emilio Pablo y otros, **Administración y dirección**, McGraw-Hill, 2001,
Hellriegel, D., Jack, **Administración. Un enfoque basado en competencias**, 10ª ed. Thomson, 2005,
Koontz, Harold y Weihrich, Heinz, **Administración. Una perspectiva global**, 12ª ed. McGraw-Hill, 2003,
García del Junco, Julio y otros, **Casos prácticos de economía de la empresa**, Pirámide, 1998,
García del Junco, Julio, Casanueva Rocha, Cristóbal, **Prácticas de la gestión empresarial**, McGraw-Hill, 2000,
Hernández Ortiz, Mª Jesús, **Casos prácticos de administración y organización de empresas**, Pirámide, 2000,
Castillo Clavero, Ana Mª, **La dirección en la práctica. Casos de gestión de empresas**, Pirámide 2000,
Robbins/DeCenzo, **Fundamentos de administración. Conceptos esenciales y aplicaciones**, Pearson-Prentice Hall, 2009,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia económica**

Materia	Historia: Historia económica			
Código	004G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Fernandez Vazquez, Maria Teresa			
Profesorado	Fernandez Vazquez, Maria Teresa			
Correo-e	mteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprensión básica do proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo. Distinguir os condicionantes e forzas que impulsaron ou frearon o desenvolvemento económico a longo prazo. Posuír coñecemento básico do proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo. Identificar as fases do crecemento económico moderno.	A3 A4
Coñecer as diferentes formas de organización empresarial ao longo do tempo.	A5 A6
Manexar, identificar e analizar con criterio fontes documentais, bibliográficas ou estatísticas para desentrañar as grandes tendencias dos procesos históricos.	A16
Desenvolver a capacidade de análise de feitos e/ou problemas económicos no seu contexto histórico. Desenvolver a capacidade de síntese e de crítica. Adquirir o hábito de discutir en grupos feitos económicos ou problemas históricos relevantes. Análise crítica das políticas económicas máis relevantes aplicadas.	B1 B2 B13 B19
Desenvolver a capacidade de exposición oral e escrita sobre feitos económicos e/ou problemas históricos relevantes.	B5
Adquirir o hábito de presentar en tempo e forma as tarefas asignadas.	B15
Desenvolver a habilidade do traballo en grupo mediante a asignación colectiva de funcións dentro do equipo. Comprender que o traballo en equipo supón unha responsabilidade directa na dinámica do grupo e nos seus resultados. Desenvolver e adquirir o hábito de mostrar e explicitar as fontes de información utilizadas nos traballos, exposicións e/ou discusións. Afacerse a criticar, sancionar e rexeitar o uso de traballos fraudulentos.	B17 B18 B19

Contidos	
Tema	
Tema 1. Introducción á Historia Económica Mundial.	Historia Económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As flutuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. O crecemento do comercio e de manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial (1750-1870).	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de Industrialización: factores de produción e innovacións. A difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX (1870-1913).	O sistema monetario internacional: O patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica. O comercio internacional.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras. (1919-1939) A economía internacional na época dourada do capitalismo: (1945-1973) A crise e modificacións da economía mundial (1973-2000).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	15	30
Traballos de aula	5	35	40
Sesión maxistral	30	0	30
Probas de tipo test	1	20	21
Probas de resposta curta	1	20	21
Traballos e proxectos	0	4	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte dos estudantes. O seminario é unha instancia para socializar, decantar e sintetizar os coñecementos adquirirvos na preparación do mesmo.
Traballos de aula	Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas de acordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e/ou comentarios de series estatísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios e cuestións, discusión de documentos históricos, etc. Todas estas tarefas realizaranse por equipos de traballo integrados por estudantes. Cada equipo de traballo deberá presentar e defender oralmente os resultados do seu traballo, ademais de entregar o informe escrito do mesmo.
Sesión maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivador os aspectos clave dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de economía; as restantes estarán destinadas a traballar temas monográficos. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	El estudiante desarrollará esta actividad (comentarios de texto y/o análisis de gráficos y series estadísticas, resolución de cuestiones y/o problemas) bajo las directrices y supervisión directa del profesor/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40%
Probas de resposta curta	Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia en respostas de desenvolvemento breve.	40%
Traballos e proxectos	Presentación oral, por un membro do grupo seleccionado aleatoriamente polo profesor, dos traballos realizados polo equipo. A avaliación realizarase por equipos, non individualmente.	10%
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe realizar unha serie de exercicios (problemas, comentario e análise de gráficos, series estatísticas, e/ou texto, resolver cuestións sobre os textos) nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial.	10%

Outros comentarios sobre a Avaliación

Habr  dos instancias de evaluación: la participación en los seminarios_trabajos del aula y el examen final.

La participación en los seminarios y a los trabajos del aula corresponde a un 20% de la evaluación total de la signatura y el examen final a un 80%. Para superar la materia será imprescindible obtener una calificación superior a 4 en la prueba objetiva (examen final).

a) Participación en los seminarios y trabajos de aula. Tanto la preparación de los seminarios y trabajos de aula (tareas de preparación) como la asistencias y la participación en los mismos es fundamental para alcanzar los aprendizajes esperados y, consecuentemente, conseguir buenos resultados. La evaluación de los seminarios y grupos de aula constara de dos partes: la primera, corresponderá a la presentación oral o escrita de los resultados del trabajo de preparación efectuado por el equipo. En este caso la evaluación se realizará por equipos, no individualmente, para ello el, el profesor designará de forma aleatoria un portavoz. La segunda se realizará mediante un examen individual sobre los contenidos que se corresponden con la materia del programa.

b) Prueba objetiva. La prueba objetiva constará de dos partes: la primera con preguntas test y la segunda con dos preguntas de desarrollo, en ambos casos serán preguntas sobre el temario de la asignatura. Para aprobar el examen final es imprescindible aprobar cada una de sus partes.

Calificación numérica de 0 a 10 según la legislación vigente.

Segunda convocatoria: Examen final de toda la materia que representará el 100% de la nota. Esta prueba objetiva constará de dos partes: en la primera se plantearan preguntas test y en la segunda preguntas de desarrollo breve. Para aprobar la materia es imprescindible aprobar cada una de sus partes.

Bibliografía. Fontes de información

FELIU, G.; SUDRIA, C.(2007), **Introducción a la historia económica mundial,**

COM N, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.) (2005), **Historia económica mundial: siglos X-XX,**

MADDISON, A. (2002), **La Economía mundial: una perspectiva milenaria,**

CAMERON, R.; NEAL, L. (2005), **Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente,**

TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.) (1994), **Guía práctica de historia económica mundial,**

ZAMAGNI, V. (2001), **Historia económica de la Europa Contemporánea,**

Recomendacións

Outros comentarios

Aunque no hay ningún requisito formal para el seguimiento de la asignatura es conveniente que el alumno tenga:

1. Conocimientos básicos de geografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos y hechos mas relevantes).
2. Manejo básico de planillas de cálculo (ej. Excel) y procesadores de texto (ej. Word).
3. Cierta experiencia en la búsqueda de información y bases de datos en Internet.

Esta Guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno/a en la materia y se concibe de forma flexible, en consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Así mismo, se le aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo

---

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	O04G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Díaz Leyes, Jose Luis Tugores Martorell, Francisco			
Profesorado	Díaz Leyes, Jose Luis Macía Fernández, Benjamin Seoane González, Agustín Tugores Martorell, Francisco			
Correo-e	jldiaz@uvigo.es ftugores@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	El objetivo de esta asignatura es proporcionar al estudiante el lenguaje y las principales técnicas matemáticas necesarias para poder plantear y analizar de forma rigurosa problemas económicos, en general, y aquellos propios del ámbito empresarial, en particular.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	A7 A12	B13
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	A7 A12	
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	A8 A12	B13
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.		B4 B5

Contidos

Tema	
1. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cuadráticas.
5. Derivadas Parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.

7. Optimización sen restricións.	Condições necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condições suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condições suficientes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías

Descrición
Titoría en grupo

Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Probas de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	40
Probas de resposta longa, Exame final de desenvolvemento		60

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final do curso será a suma da nota obtida polo traballo e probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 40% sobre o total, e da nota obtida no exame final, cunha ponderación máxima do 60% do total. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: asistencia ás clases e participación nas mesmas; probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso; exercicios; e/ou traballos propostos previamente e realizados fóra das horas de clase.

Bibliografía. Fontes de información

Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía I y II**, Madrid: A.C.,

Besada, M. e outros, **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**, Madrid: Pearson Educación,

Sydsaeter, K. e Hammond, P.J., **Matemáticas para el análisis económico**, Madrid: Prentice-Hall,

---

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	O04G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Méndez, Miguel Enrique			
Profesorado	Molina Abrales, Antonio Picos Sánchez, Fidel Rodríguez Méndez, Miguel Enrique Vázquez Rodríguez, María Xosé			
Correo-e	miguel.r@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Economía Mundial e Española é unha materia básica que se imparte no segundo semestre do primeiro curso do Grao de Administración e Dirección de Empresas. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 62 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades non presenciais.			
	<p>Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España.</p> <p>Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC), de carácter Teórico (T) e Práctico (P), que levan asociadas tanto traballo presencial como persoal.</p>			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.	A3	
Acceder ás fontes estatísticas da Economía Mundial e de España.	A16	B3
Sintetizar a información estatística en Indicadores Económicos relevantes.	A15	B1

Consultar directamente as referencias bibliográficas.	A16	B13
Elaboración e exposición dos resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, realización de gráficos e presentacións.	A7	B1 B3 B5 B6 B9
Redacción e síntese dos resultados anteriores.		B1 B4 B5 B14
Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistras.		B4 B5 B8
Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.		B2 B13
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa para o traballo.		B15
Motivación pola calidade e mellora continua.		B19

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Sistema de avaliación da materia. Ferramentas de traballo e da Plataforma Tema.
Tema 1: Obxectivos e Metodoloxía da materia.	
Tema 2: Conceptos básicos e fontes estatísticas e bibliográficas.	Obxectivos do Tema. A actividade económica e o crecemento económico. O Sistema Económico e o Capitalismo. Indicadores económicos. Crecemento e Desenvolvemento. Principais fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II: Economía Mundial	Obxectivos do Tema. A evidencia empírica do crecemento. Os cambios nas forzas produtivas. Os cambios nas relacións de produción. Os cambios institucionais (A Superestrutura). Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos.
Tema 3: Caracterización dos Países Desenvolvidos. Factores de crecemento.	
Tema 4: Os Países en Vías de Desenvolvemento. O subdesenvolvemento económico.	Obxectivos do Tema. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. O papel do comercio internacional e as estratexias de crecemento económico.
Tema 5: Relacións Económicas Internacionais.	Obxectivos do Tema. A integración económica. Os organismos multilaterais de comercio. Os organismos financeiros e de cooperación internacionais.
Parte III: Economía Española	Obxectivos do Tema. Crecemento económico e evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. Os resultados da evolución económica española: características actuais.
Tema 6: O desenvolvemento económico español.	
Tema 7: A especialización sectorial e comercial	Obxectivos do Tema. O cambio estrutural na especialización económica. Metodoloxía e criterios de valoración. Análise dos resultados recentes. Síntese das principais tendencias.
Tema 8: Eficiencia, sustentabilidade e equidade.	Obxectivos do Tema. Eficiencia e o fluxo circular da renda. Sustentabilidade financeira, inversora e ambiental. Equidade produtiva: distribución funcional da renda e mercado de traballo. Equidade social: gasto público e distribución persoal e territorial da renda.
Tema 9: O Sector Público.	Evolución no papel do Estado nas economías. As funcións do Estado e a regulación dos mercados. Trazos básicos do sector público en España. A distribución da renda: funcional, persoal e territorial.
Parte IV: A actualidade da Economía española e mundial	Temas de actualidade da Economía Mundial. Temas de actualidade da Economía española.
Tema 10: Temas de debate e actualidade	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	19	19
Debates	5	5	10
Sesión maxistral	30	10	40
Probas de tipo test	0	26	26
Probas de resposta curta	0	20	20
Observación sistemática	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	<p>As prácticas de laboratorio terán lugar nas aulas de informática. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio no que deberá aprender a manexar información estatística para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudiantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación) e a súa representación gráfica.</p> <p>En cada sesión práctica, o estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>Durante o curso, propórase aos alumnos un conxunto diverso de Exercicios Complementarios, que incluírán a realización de Cuestionarios, Lecturas e Redaccións. Trátase sempre de actividades non presenciais de carácter voluntario que posibiliten o seguimento do alumno e o seu proceso de aprendizaxe mediante as ferramentas da Plataforma Tema.</p> <p>Este tipo de exercicio require que o estudante teña acceso a Internet, pois será necesario acceder á Plataforma Tema para descargar a información, así como acceder ás Bases de Datos Oficiais. En todo caso, os alumnos sempre disporán de internet nas Aulas de Libre Acceso da Facultade.</p> <p>Cada actividade proposta ao estudante poderá ir acompañada dun Cuestionario, que permitirá guiar o alumno e reflexionar sobre os aspectos máis relevantes da materia. Tamén permitirá que o alumno verifique persoalmente as súas respostas sen necesidade da titorización persoal.</p> <p>Con cada exercicio complementario, o estudante deberá presentar as conclusións e ideas principais.</p>
Debates	<p>A través da Plataforma Tema propórase ao alumno un conxunto de lecturas. Normalmente, escóllense lecturas que sexa factibles poñelas a disposición en formato electrónico a través da Plataforma Tema. Cada lectura está relacionada con cada un dos temas do Programa. De cara a verificar a comprensión das ideas máis relevantes, cada lectura irá acompañada dun cuestionario accesible a través da plataforma Tema.</p> <p>Posteriormente, haberá unha sesión presencial para o Debate aberto na aula ó redor dos contidos das lecturas propostas.</p> <p>O estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).</p>
Sesión maxistral	<p>As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema. Será labor do docente aportar as ideas centrais e e criterios de organización e interpretación da información necesarios para que o estudante conteste individualmente ás preguntas relevantes.</p> <p>Para cada tema desenvolto nas sesións maxistrais, o estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).</p>
Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorías como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.
---	---

Probas	Descrición
Probas de tipo test	
Probas de resposta curta	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Incluirán a realización de cuestionarios vinculados ás sesións Maxistras, Prácticas de Laboratorio, Lecturas, Debates e máis Exercicios Complementarios propostos.	60
Probas de resposta curta	O alumno deberá resumir os contidos de cada unha das actividades propostas ó longo do curso mediante unha breve redacción (de non máis de 250 palabras) que sintetice as principais ideas.	10
Observación sistemática	Actitude persoal e disposición ó traballo que permitan valorar o nivel de seguimento do conxunto de actividades da materia (presenciais e non presenciais). Neste epígrafe inclúese a posibilidade de facer pequenos test de comprensión mediante preguntas de carácter "oral" ós alumnos. Algún test poderá ter carácter eliminatorio do sistema de avaliación continua.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da materia será continua.

Aqueles alumnos que non acaden un rendemento satisfactorio mínimo poderan ser suspendidos do sistema de avaliación continuo antes de rematar o curso. A primeira avaliación de rendemento farase no primeiro mes do curso.

O exame final correspondente á segunda convocatoria poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, semellantes ós empregados no sistema de avaliación continua.

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin o examen final, figurarán nas actas como non presentados.

Os alumnos que copien ou fagan "plaxio" de autores, outros alumnos ou de sí mesmos, serán suspendidos na primeira avaliación de xuño.

Bibliografía. Fontes de información

- García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), **Lecciones de Economía Española**, Ed. Thomson-Civitas, 2005,
- Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, **Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia**, Síntesis, 2001,
- Cuenca García, Eduardo, **Organización económica internacional**, Madrid : Pearson-Prentice Hall, 2004,
- Jiménez, Juan Carlos; Carlos M. Fernández-Otheo, Antoni Garrido (editores), **Ejercicios y prácticas de economía española**, Madrid : Civitas, 2001,
- Miguel González Moreno (director) ; Francisco Martínez Sierra... [et al.], **Temas de economía española**, Valencia : Tirant lo Blanch, 1999,
- Martín, Carmela, **España en la nueva Europa**, Madrid : Alianza : Fundación de las Cajas de Ahorros Confederadas, D.L. 1997,
- Martín Mayoral, Fernando (coord.), **Manual de Economía Española, Teoría y Estructura**, Madrid, Pearson, 2009,
- Martínez Chacón (director) ; José María García Alonso (coord.), **Economía española**, Barcelona : Ariel, 2002,
- Paz Báñez, M.A., **Economía mundial. Tránsito hacia el nuevo milenio**, Ed. Pirámide; 2000,
- Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, **Economic development**, Pearson-Addison Wesley, 2006,
- Vidal Villa, Jose María; Javier Martínez Peinado, **Economía mundial Madrid**, McGraw-Hill, D.L. 2000. Eurostat: <http://www.europa.en>,

DIRECCIÓN DA INTERNET SOBRE ECONOMÍA MUNDIAL E ESPAÑOLA:

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia, polo que se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo."

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	O04G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Profesorado	Sampedro Portas, María Teresa del Socorro Sanchez Alonso, Felix			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A materia MATEMÁTICA DAS OPERACIÓNS FINANCEIRAS introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das Finanzas e a Contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o alumno coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemática-financeira á análise e avaliación das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas nos mercados, prestando especial atención ao cálculo de custos e de rendementos reais.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer o valor do diñeiro no tempo e a lóxica da valoración financeira.	A7	
Coñecer os conceptos básicos, formulación e ferramentas específicas para a valoración de operacións financeiras.	A7 A9 A12	
Coñecer as rendas financeiras como instrumento para a valoración financeira.	A7 A9 A12	
Coñecer a dinámica amortizativa de préstamos.	A7 A9 A12	
Coñecer a dinámica constitutiva de capitais.	A7 A9 A12	
Aplicar o coñecemento adquirido na avaliación dunha ampla variedade de produtos financeiros (préstamos, desconto de efectos, plans de aforro, contas correntes, Débeda Pública, obrigas de pagamento de empresa, etc).	A12 A13 A16	B1 B2
Calcular rendementos e custos reais das operacións financeiras.	A12 A13 A16	B1 B2
Empregar ferramentas informáticas na resolución de exercicios.		B3
Comprender criterios de valoración contables.	A12	

Contidos	
Tema	
1. Conceptos básicos	1.1. O valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.2.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.3.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.3.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.3.4.3. Tipo de interese nominal anual (TIN) 2.3.4.4. Taxa anual equivalente (TAE) 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.2.4.1. Tipo de desconto anual 3.2.4.2. Tipos de desconto equivalentes 3.2.5. Desconto bancario 3.2.5.1. Concepto 3.2.5.2. Modalidades 3.2.5.3. Desconto dun efecto 3.2.5.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.2.5.5. Custo do desconto 3.2.5.5.1. Elementos de custo 3.2.5.5.2. Custo real 3.2.5.5.3. Custo TAE 3.2.5.6. Falta de pagamento de efectos comerciais
4. Rendas financeiras	4.1. Concepto 4.2. Elementos 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valoración de rendas constantes 4.4.1.1. Temporais 4.4.1.2. Perpetuas 4.4.2. Valoración de rendas variables 4.4.2.1. Temporais 4.4.2.2. Perpetuas 4.5. Rendas financeiras equivalentes
5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Tipos de préstamos 5.3. Formas de amortizar un capital 5.3.1. Amortización a prazo fixo 5.3.2. Amortización normal ou americana 5.3.3. Amortización sucesiva 5.4. Métodos de amortización sucesiva máis usuais 5.4.1. Método de amortización francés 5.4.2. Método de amortización italiano 5.4.3. Método de termos amortizativos crecentes en progresión xeométrica 5.5. Préstamos con carencia 5.6. Amortización anticipada de préstamos 5.7. Préstamos indizados 5.8. Custo e rendemento dunha operación de préstamo 5.8.1. Elementos de custo 5.8.2. Custo real para o prestameiro 5.8.3. Custo TAE para o prestameiro 5.8.4. Rendemento real para o prestamista
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Tipos de operacións de constitución 6.3. Imposicións prepagables 6.4. Imposicións pospagables 6.5. Custo e rendemento dunha operación de constitución 6.5.1. Elementos de custo 6.5.2. Rendemento real para o acredor 6.5.3. Custo real para o debedor
7. Operacións financeiras de Débeda Pública e outros activos financeiros de renda fixa	7.1. Débeda Pública 7.1.1. Letras do Tesouro 7.1.2. Bonos e obrigacións do Estado 7.1.3. Repos 7.1.4. Valores segregados 7.2. Outros activos financeiros de renda fixa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	21.5	21.5	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	16.5	16.5	33
Prácticas de laboratorio	4.5	0	4.5
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de resposta curta	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	32	33.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente, tras un previo debate de formulacións.
Prácticas de laboratorio	Proposta de exercicios na aula de informática. O alumno desenvolve individualmente, mediante o emprego de follas de cálculo, a resolución ao problema baixo a supervisión do docente.
Tutoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno, o que levará, por unha banda, á exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos e, por outra banda, titorizarase a realización de xeito autónomo de exercicios mediante a aplicación da metodoloxía "puzzle". Retroalimentación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Tutoría en grupo	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superala.	49
Tutoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno a través da entrega de tarefa/s cuxa exposición e resolución das súas dúbidas será avaliada neste horario.	10%
Probas de resposta curta	Preguntas sobre a parte teórica da materia. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superalas.	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a través de tarefas de aprendizaxe e de cuestionarios/problemas propostos ao alumno, seguindo o seu itinerario de aprendizaxe. Resolución de forma autónoma. Retroalimentación. Poderase existir un nivel mínimo para superalas.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación continua:

1.- Pruebas descritas objeto de calificación que configurarán el 30% de la nota. Para poder ser evaluadas será necesario que el alumno asista a clase de una manera participativa y activa (mínimo 80% de las clases presenciales). Para la **segunda convocatoria**, de presentarse, se mantendrá la calificación de estas pruebas.

2.- Examen escrito, que configura el 70% restante de la nota. Este se celebrará al final del curso, convocatoria de mayo/julio. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo. La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Los alumnos que no superen el paso 1 de la misma, serán evaluados con un examen de carácter global sobre los conocimientos de todos los contenidos de la materia, destrezas en la práctica y adaptación a nuevas situaciones. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo. La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Pablo López, A. de., **Matemática de las operaciones financieras I y II.**, UNED,

Rodríguez Sánchez, J. A. y Rodríguez Parada, S. M., **Cuadernos de Matemática de las operaciones financieras.**, Torculo,

González Catalá, V. T., **Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera**, Ciencias Sociales, D.L., **BÁSICA, COMPLEMENTARIA,**

González Catalá, V. T., **Análisis de las operaciones financieras, bancarias y bursátiles.**, Ed. AC,

Avilés García, F., **Las operaciones financieras en los exámenes.**, CEF,

Pablo López, A. de., **Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II.**, Centro de Estudios Ramón Areces,

Guthrie, G. L y Lemon, L. D., **Mathematics of Interest Rates and Finance**, Prentice Hall,

ENLACES DE INTERÉS,

www.bde.es,

www.aebanca.es,

www.ceca.es,
www.tesoro.es,
www.ahe.es,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402
Decisións de financiamento/O04G020V01501
Valoración de activos/O04G020V01604

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Xestión de empresas**

Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	004G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Profesorado	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego Viudez Lomba, Coloma			
Correo-e	drtoubes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Se trata de presentar la empresa como agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. Se identifican y definen las grandes áreas funcionales, profundizando en los aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se exponen.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ter coñecemento e comprender os fundamentos das áreas funcionais da empresa para dispoñer dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	A8 A9 A10 A12
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas, tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	A15 A16 B1 B2 B3
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	B4 B5 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19

Contidos

Tema
TEMA 1: INICIATIVA EMPRESARIAL NA ECONOMÍA DE MERCADO.
TEMA 2: DIRECCIÓN FINANCEIRA
TEMA 3: DIRECCIÓN DE OPERACIÓNS
TEMA 4: DIRECCIÓN COMERCIAL
TEMA 5: DIRECCIÓN DE RECURSOS HUMANOS

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	25	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	18	30
Estudo de casos/análises de situacións	5	5	10
Traballos de aula	5	10	15
Seminarios	2	0	2
Probas de resposta curta	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	12	16
Traballos e proxectos	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Estudo de casos/análises de situacións	O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Traballos de aula	Técnica de traballo en grupo e exposición pública durante a clase. Parte da organización da clase en pequenos grupos, onde os alumnos traballan xuntos e de forma coordinada para resolver tarefas académicas e desenvolver a súa propia aprendizaxe

Seminarios	Participación no estudo intensivo dun tema relacionado coa materia e coordinado por un experto na materia que leva ao debate, discusión, elaboración de documentos e conclusións.
------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Organización da clase en pequenos grupos, onde os alumnos traballan xuntos e de forma coordinada para resolver tarefas académicas e desenvolver a súa propia aprendizaxe. Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exercicios/cuestións por parte do alumno de forma individual	30
Traballos e proxectos	Traballos realizados ao longo do curso nos grupos pequenos nos que se valorará a preparación, realización e iniciativa	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

Para superar a materia en cada parte avaliada o alumno deberá alcanzar un mínimo considerado suficiente polo profesor.

Bibliografía. Fontes de información

Bueno Campos, E., **Curso básico de economía de la empresa**, 2002,
 Bueno Campos, E. y otros, **Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales**, 2000,
 Díez de Castro, E.P. y otros, **Introducción a la economía de la empresa I y II**, 2002,
 García del Junco, J., **Fundamentos de gestión empresarial**, 2008,
 García del Junco, J. y otros, **Casos prácticos de economía de la empresa**, 1998,
 García del Junco, J. y otros, **Prácticas de la gestión empresarial**, 2001,
 Luque de la Torre, M^a. A. y otros, **Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización**, 2001,
 Piñeiro García, P. y otros, **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, 2010,
 Suárez Suárez, A., **Curso de economía de la empresa**, 2002,

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402
 Dirección comercial I/O04G020V01403
 Dirección de operacións/O04G020V01302
 Dirección de recursos humanos/O04G020V01303
 Decisións de financiamento/O04G020V01501

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	004G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Perez Gonzalez, Ana Mosquera Rodriguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Barreiro Iglesias, Juan José Mosquera Rodriguez, Manuel Alfredo Perez Gonzalez, Ana			
Correo-e	anapg@uvigo.es mamrguez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia estatística é unha materia de formación básica onde se estudarán os conceptos estatísticos básicos recorrendo aos temas de estatística descriptiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias, inferencia estatística e números índice.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1.7 Adquisición de coñecemento acerca das principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial.	A7
2.1 Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	A9
2.2 Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa.	A10
2.4 Solucionar de xeito efectivo problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais.	A12
3.1 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante.	A16
3.2 Capacidade de análise e síntese.	B1
3.3 Pensamento crítico e autocrítico.	B2
3.4 Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial.	B3
5.1 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo.	B13
5.2 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado.	B14
6.3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos.	B17

Contidos

Tema	
Tema 1. Números índices	1.1 Números índices simples e as súas propiedades. 1.2 Números índices complexos. O IPC.
Tema 2. Estatística Descritiva	2.1 Distribución de frecuencias. 2.2 Medidas de posición, dispersión e forma. 2.3 Representacións gráficas.
Tema 3. Introducción ao cálculo de probabilidades	3.1 Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 3.2 Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 4. Variables aleatorias	4.1 Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 4.2 Características dunha variable aleatoria. 4.3 Principais distribucións de probabilidade. 4.4 Aplicacións do Teorema Central do Límite.
Tema 5. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	5.1 Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 5.2 Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 5.3 Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 5.4 Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 6. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	6.1 Introducción ao uso do paquete estadístico. 6.2 Números índice. 6.3 Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 6.4 Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 6.5 Inferencia estatística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	20	40	60
Sesión maxistral	20	40	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	6	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Exposición por parte dos alumnos do grupo de exercicios encargados a cada un deles.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da materia. Farase uso de aplicacións informáticas adecuadas (Microsoft Excel, Open Calc, R, ...).
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada**Metodoloxías** Descrición

Titoría en grupo	Neste tempo os alumnos resolverán problemas que o profesor previamente lles encargou e poderán expoñer dúbidas sobre a materia ao profesor. Tamén se utilizará para que os alumnos opinen sobre o desenvolvemento da materia cara a mellorar a calidade docente cara ao futuro.
------------------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Exposición de exercicios na clase e entrega de boletíns de exercicios	15
Sesión maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de probas de cada práctica	15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos a tempo parcial.

O sistema de avaliación da segunda convocatoria será o mesmo que o empregado na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 1995

Esteban García y otros., Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998

Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., Curso Básico de Probabilidad, Pirámide, 1993

Levin, R. I. e Rubin, D. S., Estadística para Administración y Economía, Pearson Prentice Hall, 2010

Martín-Pliego F. J.; Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, L., Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2002

Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidad., Thomson, 2004

Martín-Pliego, F. J. e Ruiz-Maya, L., Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005

Newbold, P.; Carlson, W. L. e Thorne, B., Estadística para Administración y Economía, Pearson Prentice Hall, 2008

Presedo Quindimil, M.A.; Cao Abad, R. e Naya Fernández, S., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría/O04G020V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito mercantil**

Materia	Dereito mercantil			
Código	004G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de los Rios Sanchez, Juan Manuel			
Profesorado	de los Rios Sanchez, Juan Manuel			
Correo-e	jmrios@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	DEREITO MERCANTIL é unha asignatura que se imparte no segundo cuatrimestre do primeiro curso de Grao en Administración e Dirección de Empresas. Nela examínase, baixo unha perspectiva xurídica, a figura de empresario no mercado: dende quen pode ser empresario, pasando polos dereitos e obrigas que lle incumben, ata as normas que rixen a actuación de empresario no mercado. Estes coñecementos permitirán ao discente apreciar que o mercado é un espazo regulado por normas xurídicas, onde actúan e interactúan suxeitos que teñen dereitos e asumen obrigas esixibles extraxudicial e xudicialmente.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
A2. Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	A2 A4
A4. Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	
A8. Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	A8 A16
A16. Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	
B1. Capacidade de análise e síntese	B1
B2. Pensamento crítico e autocrítico	B2
B5. Habilidades de comunicación oral e escrita	B5
B10. Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	B10
B13. Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	B13
B17. Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	B17
B18. Compromiso ético no traballo	B18
B19. Motivación pola calidade e mellora continua	B19

Contidos

Tema	
(*)Tema 1. EL DERECHO DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	1.1. El Derecho Mercantil como Derecho de la actividad económica 1.2. Fuentes del D. Mercantil
(*)Tema 2. SUJETOS DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	2.1. Empresa y empresario 2.2. El empresario individual 2.3. Representación mercantil y contabilidad del empresario 2.4. Los consumidores y usuarios
(*)Tema 3. PUBLICIDAD Y PROTECCIÓN DE LA ACTIVIDAD EMPRESARIAL	3.1. Publicidad legal: el Registro Mercantil 3.2. Publicidad comercial 3.3. Propiedad Industrial e Intelectual 3.4. La Competencia mercantil
(*)Tema 4. LAS SOCIEDADES MERCANTILES	4.1. Introducción y teoría general 4.2. Sociedades personalistas
(*)Tema 5. SOCIEDADES CAPITALISTAS	5.1. La Sociedad Anónima 5.2. La Sociedad de Responsabilidad Limitada
(*)Tema 6. OTROS TIPOS SOCIALES	6.1. Sociedades especiales y de base mutualista 6.2. Agrupaciones de empresas
(*)Tema 7. LOS CONTRATOS EMPRESARIALES	7.1. La contratación mercantil. Los contratos con los consumidores y usuarios 7.2. Los contratos de transmisión de bienes 7.3. Los contratos de colaboración y de distribución
(*)Tema 8. CONTRATOS FINANCIEROS Y DE ASEGURAMIENTO	8.1. Contratos bancarios y bursátiles 8.1. El contrato de seguro
(*)Tema 9. INSTRUMENTOS DE PAGO Y DE CRÉDITO	9.1. Instrumentos de pago electrónico 9.2. Títulos valor
(*)Tema 10. CRISIS ECONÓMICA DEL EMPRESARIO	10.1. La insolvencia empresarial 10.2. El concurso de acreedores

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	48	61	109
Titoría en grupo	5	0	5
Probas de tipo test	4	32	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Titoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.
Titoría en grupo	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.

Probas	Descrición
Probas de tipo test	

Avaliación

Descrición	Cualificación
Probas de tipo test (*)Se realizarán cuatro pruebas de tipo test a lo largo del curso. Cada una de ellas contará un 25% de la nota final. Es necesario realizar todas para superar la materia por evaluación continua.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

EVALUACIÓN CONTINUA

La planificación y metodología expuestas en esta guía docente suponen la aplicación de un sistema de evaluación continua, por lo que se requiere la actividad presencial del alumno, y la calificación final se obtendrá de la evaluación global de todas las actividades, pruebas y valores porcentuales descritos anteriormente.

EXAMEN FINAL

Consistirá en la respuesta a cuestiones concretas y cortas sobre la materia (60%) que se podrán plantear en forma de test y/o de preguntas breves.

Para aprobar la materia es necesario obtener al menos 5 puntos (de un total de 10) por la realización del examen.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Consistirá en un examen final como el señalado anteriormente. La evaluación continua alcanzada durante el cuatrimestre se guardará para las convocatorias extraordinarias del mismo curso académico.

Bibliografía. Fuentes de información

De la Cuesta Rute, J.M. (dir.), **Derecho Mercantil para grados no jurídicos**, Última,

Código de Comercio y leyes complementarias, Última,

Código civil, Última,

ARANZADI. Westlaw,

tirant on line,

Recomendacións

Outros comentarios

La FICHA DE ALUMNO ha de presentarse, como fecha límite, dentro de las dos primeras semanas de clase, y debe incorporar una fotografía que permita la fácil identificación del alumno.

Es necesario el manejo de los textos legales, tanto en el aula como, sobre todo, para la preparación de la materia, por lo que se recomienda acudir a clase con los materiales oportunos.
